Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer drs. P.E. Heerma
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Verstuurd per email aan: [redacted]

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

[redacted]

Behandeld door
[redacted]

Datum 28 mei 2026
Betreft Reactie SodM Staat van Groningen en Noord-Drenthe 2026

Ons kenmerk
106439810

Uw kenmerk
-

Bijlage(n)

Geachte heer Heerma,

Op 3 april jl. bood u SodM de mogelijkheid aan om voor 1 juni a.s. een reactie te geven op de Staat van Groningen en Noord-Drenthe (verder: SvGND), zodat u deze kunt meenemen in de kabinetsreactie op de SvGND. Ik maak graag gebruik van deze gelegenheid.

De SvGND is een belangrijk monitoringsinstrument. Het kabinet rapporteert daarmee over de voortgang van de maatregelen in de kabinetsreactie 'Nij Begun' binnen de uitvoeringspijlers: schade en versterken, verduurzaming, welzijn & sociaal herstel en economisch perspectief. Tevens worden de beoogde maatschappelijke effecten (impact) op brede welvaart en vertrouwen in de SvGND gevolgd.

Algemeen beeld SvGND: gedegen rapport, maar minder oog voor perspectief bewoners
Deze tweede SvGND oogt als een gedegen onafhankelijke monitor. Het is een rapport met veel feiten en cijfers dat daarmee een objectieve basis voor verdere besluitvorming geeft. Maar er is ook minder oog voor het perspectief van de Groningers en Drenten; de dagelijkse praktijk en ervaringen van bewoners. In de eerste editie van de SvGND in 2025 was meer aandacht voor de dagelijkse praktijk en ervaringen van Groningers en Drenten die in zogenaamde focusgroepen waren ingedeeld. Hun persoonlijke bevindingen en boodschappen liepen als een rode draad door de eerste SvGND. Daaruit bleek glashelder hoe indringend de gevolgen van de gaswinning uit het Groningen-gasveld zijn. Die gevolgen laten zich moeilijk vangen in alleen feiten en cijfers. Het zou goed zijn in de volgende edities van de SvGND dit soort ervaringen weer toe te voegen. Dat zou bovendien aansluiten op aanbeveling 11 van de parlementaire enquêtecommissie Groningen: aandacht voor burgerperspectief. Dit wordt ook in maatregel 42 'Nij Begun' benoemd: in gesprek met burgers gaan, ervaringsverhalen zichtbaar krijgen en verspreiden.

Bevindingen SodM
Wat mij verder opvalt, is allereerst het ontbreken van een heldere definitie van veiligheid gezien de vele contexten waarin dit begrip wordt gehanteerd. Ten tweede doet de gekozen relatief beperkte positionering en gewicht van de uitvoeringspijler 'schade en versterken' in de structuur van de SvGND naar oordeel van SodM onvoldoende recht aan het nog steeds urgente veiligheidsvraagstuk van de bewoners in de kern van het aardbevingsgebied. Zij dragen immers bij uitstek de lasten van de gevolgen van de voormalige winning uit het Groningen-gasveld.

Onderstaand ga ik nader op deze twee punten in.

1 Hanteer het begrip veiligheid eenduidig in toekomstige rapportages
Het begrip 'veiligheid' komt tientallen keren voor: in de context van aardbevingen, versterking en schade maar ook in de context 'de buurt' en 'beleving'. Het rapport SvGND mist een heldere definitie van veiligheid. Dat is niet alleen verwarrend voor de lezer. De vele interpretaties zijn deels ook niet zoals de wetgever 'veiligheid' heeft bedoeld en waarover de SvGND moet rapporteren.

In de Tijdelijke wet Groningen (verder: TwG) én in de wijzigingswet van de TwG waarin de SvGND is vastgelegd, is veiligheid gerelateerd aan de versterkingsopgave.[1] De memorie van toelichting op de wijzigingswet geeft aan dat het begrip veiligheid ruim opgevat dient te worden en niet strikt moet afgebakend tot het behalen van de veiligheidsnorm van gebouwen. Hiermee wordt verwezen naar een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en naar het veiligheidsbegrip van SodM, waarin ook de gezondheid en het welbevinden van de inwoners van het aardbevingsgebied wordt betrokken.[2] Het is goed te constateren dat deze definitie van veiligheid van SodM in de SvGND in het onderdeel 'Versterken' (p. 83) is opgenomen en ook onze conclusie in de managementsamenvatting dat het nog niet veilig is in Groningen (p. 9). Voor een goede monitoring van de realisatie van de kabinetsmaatregelen is van belang dat u een heldere definitie van veiligheid hanteert en consistent benut in de monitoring. Deze definitie maakt dan ook mogelijk om het veiligheidsbelang te positioneren ten opzichte van belangen als leefbaarheid, comfort, en duurzaamheid.

Het ontbreken van een heldere definitie van veiligheid zie ik ook terug bij de beschrijving van de voortgang van de opruimactiviteiten van de mijnbouwinstallaties. Er is voor gekozen om dit in de SvGND onder de kop 'De Staat van brede welvaart en vertrouwen in de overheid' (p.32) op te nemen. Toezicht op opruimactiviteiten is mijns inziens allereerst een veiligheidsvraagstuk. Dit blijkt niet uit deze plek in de SvGND.

---

[1] Kamerstukken II 2025/26, 36 836, nr. 2. Zie het voorgestelde in te voegen artikel 13r, in het bijzonder lid2, sub e.

[2] Kamerstukken II 2025/26, 36 836, nr. 3, p.12 en Kamerstukken II 2023/24, 36 566, nr. 3, p. 8–9.

2. Benoem in de kabinetsreactie de urgentie en de prioriteit van de versterkingsopgave

In de SvGND wordt gesteld dat de voortgang van de versterkingsopgave toeneemt, maar het vertrouwen van bewoners achterblijft (p. 82). SodM constateert dat het achterblijvende vertrouwen als *gevolg* van onvoldoende voortgang van de versterkingsopgave en het overheidsoptreden daarin achterblijft.

De versterkingsopgave is om te beginnen een *veiligheids*opgave. In de gekozen volgorde en omvang voor alle uitvoeringspijlers doet de gekozen positionering en beperkte omvang van de uitvoeringspijler 'schade en versterken' onvoldoende recht aan het urgente veiligheidsvraagstuk van de bewoners in de kern van het aardbevingsgebied. De stopzetting van de gaswinning uit het Groningenveld én de versterking van huizen die dat nodig hebben zijn beide noodzakelijke maatregelen om tot veiligheid te komen. Het is verstandig om in de kabinetsreactie op deze Staat de urgentie en de prioriteit van de versterkingsoperatie uit te dragen. Dit is ook een belangrijk signaal naar de bewoners in met name de kern van het aardbevingsgebied. Zij dragen immers nog steeds bij uitstek de lasten van de gevolgen van de voormalige winning uit het Groningen-gasveld.

In de eerste SvGND werden persoonlijke ervaringen met schadeherstel en versterking van Groningers en Drenten in zogenaamde focusgroepen benoemd. De vijfde boodschap van de focusgroep was: breng de basis op orde door de versterkingsopgave af te ronden voordat aan toekomstperspectief wordt gewerkt. Deze boodschap beschrijft de grote onzekerheid waarin bewoners leven. Ook de kop in hoofdletters bij het interview met Albert Hartman – 'Laat de Agenda's niet de aandacht afleiden van de versterking' – spreekt hierover boekdelen.[3] Onderzoek laat zien dat als éénmaal de versterking van de woning is gerealiseerd er een last van de schouders van bewoners glijdt. Het is daarbij ook duidelijk dat het herstel na versterking nog niet ten einde is. Gesprekken met inwoners van het aardbevingsgebied laten zien dat mensen ook psychologisch weer moeten herstellen na een vaak jarenlange, intense periode. Niet iedereen is in staat dit op eigen kracht te doen. Ondersteuning is weliswaar beschikbaar maar mogelijk op onvoldoende schaal of niet bereikbaar voor hen voor wie dit wel noodzakelijk is.

Tot slot: hoe gaat de monitoring bijdragen aan sturing op realisatie van de kabinetsmaatregelen?

Tot welke aanbevelingen gaat dit rapport leiden? En wie is dan aan zet? De SvGND is volgens maatregel 1 Nij Begun bedoeld als een jaarlijks monitoringsinstrument die de voortgang van de maatregelen op de pijlers schade en versterken, verduurzaming, welzijn en sociaal herstel en economische perspectief monitort om waar nodig bij de sturen.[4]

Om deze monitoring effect te laten sorteren voor de vele gedupeerden van het aardbevingsgebied is duiding nodig van de cijfers en concrete (bij)sturing om ambitieuze doelen van de versterkingsopgave daadwerkelijk te behalen. Daarbij is het belangrijk de goede balans te vinden tussen snelheid, kwaliteit en comfort.

---

[3] Staat van Groningen en Noord-Drenthe nr. 1 2025, p. 38, 69.
[4] Kamerbrief over 'Nij begun': op weg naar erkenning, herstel en perspectief | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl, p. 2.

SodM geeft u in overweging in de kabinetsreactie duidelijkheid te geven of en zo ja hoe het kabinet wil gaan bijsturen in reactie op de SvGND.

De maatregelen 36-50 van 'Nij Begun' die zijn gericht op het verbeteren van het functioneren van de overheid, maken geen deel uit van de SvGND.[5] Dit is ook in de wijzigingswet TwG vastgelegd. Over de voortgang van deze maatregelen blijf ik graag met u in gesprek.

Voor mijn adviezen aan u verwijs ik naar de *Staat van de veiligheid in verband met de voormalige gaswinning uit het Groningen-gasveld* over 2025.[6]

Vanzelfsprekend ben ik bereid mijn reactie nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Inspecteur-generaal der Mijnen

[5] M.u.v. maatregel 45- Toezicht op opruimactiviteiten.
[6] Staat van de veiligheid in verband met de voormalige gaswinning Groningen-gasveld 2025 | Staatstoezicht op de Mijnen, hoofdstuk 7.